

BULETINUL

COMISIUNII

MONUMENTELOR ISTORICE

PUBLIȚIUNE TRIMESTRIALĂ

ANUL XXXVI

1943

TABLA DE MATERII

	<u>Pagina</u>		<u>Pagina</u>
I. ARTICOLE			
ȘTEFĂNESCU, PROF. I. D., <i>L'église « Doamnei » (de la Princesse), à București : Les peintures murales</i>	7—35	TEODORU, HORIA, <i>Ornament de piatră pentru verigă de fer</i>	116—117
GOLESCU, MARIA, <i>Motive de animale în sculptura decorativă și semnificarea lor simbolică în arta religioasă</i>	36—48	TEODORU, HORIA, <i>Uși împărățești în lemn încrustat</i>	118
COSTESCU, ARHITECT EM., <i>Restaurarea bisericii Mihai-Vodă din București</i>	49—74	TEODORU, HORIA, <i>Încă un nume de meșter constructor</i>	119
BALȘ, ARHITECT ȘT., <i>Biserica lui Ștefan cel Mare dela Vad, jud. Someș</i>	75—83	III. RECENSII	
TEODORU, HORIA, <i>Meterezele bisericilor câmpulungene</i>	84—101	IONAȘCU, I., <i>Un plan inedit al Curții Vechi din 1799, în Revista Istorică Română, XIII (1943), fasc. I, p. 55—77 (Horia Teodoru)</i>	120—123
BARNEA, I., <i>Un manuscris grecesc cu miniaturi din Biblioteca Academiei Române</i>	102—108	SIRUNI, H. DJ., <i>Ani. Anuarul culturii armenie, București, 1941 (A. S.)</i>	123
GOLESCU, MARIA, <i>Un arhitect român dela începutul veacului al XIX-lea : meșterul Ilie Gulie</i>	109—113	SIRUNI, H. DJ., <i>Ani. Anuar de cultură armeană, 1942—1943, București, 1943 (A. S.)</i>	123—124
II. COMUNICĂRI		UGOLINI, LUIGI M., <i>Butrinto. Il mito d'Enea. Gli scavi, Roma, 1937 (A. S.)</i>	124
TEODORU, HORIA, <i>Schitul Mărculești-Flămânda în albumul național al pictorului Gheorghe Tattarescu</i>	114—116	ȘTEFĂNESCU, I. D., <i>Arta balcanică și arta religioasă a Țărilor Românești, în Revista Istorică Română, XIII (1943), p. 1—18 (Horia Teodoru)</i>	124—125
		RĂUȚESCU, PREOT ION, <i>Câmpulung-Muscel. Monografie istorică, Câmpulung-Muscel, 1943 (A. S.)</i>	126

Fig. 3. — «Flămânda veștută dupe Riū partea miadă-și Câmpu lung Muș.» fragment, după un desen în creion din Albumul Național al pictorului Gh. Tattarescu (1860).

Col. Eleutheriade.

În privința bisericii, aceste desene ne confirmă că locașul a avut, de și, poate, nu chiar dela început, abside laterale și că acestea erau, după cum am presupus, semicirculare, ca și absida altarului, care continuă, fără decroș, zidul naosului.

Contraforții de întărire ai bisericii, ce se văd în documentele fotografice, nu apar aci. Vor fi fost adăugați, ca o ultimă încercare de a salva monumentul, după anul 1860.

Aceste date noi, culese din albumul Național al lui Tattarescu, care, înregistrând liniile neregulate ale vechilor ziduri dărăpănate prevedea, poate, apropiata lor dărâmare, completează documentarea relativă la schitul dispărut și ni-l pune într-o lumină mai vie.

HORIA TEODORU

RÉSUMÉ

LE SCHIT MĂRCULEȘTI-FLĂMÂNDA DANS
L'ALBUM MONUMENTAL DU PEINTRE
GH. TATTARESCO.

L'album monumental du peintre Tattarescu comprend, outre les dessins déjà publiés par le Général Rosetti (Familia Rosetti, București, 1940, vol. II, pl. XLIV, reproduit également dans notre Bulletin XXXV, p. 180) et par M-me Teodora Voinescu (Gheorghe Tattarescu, București, 1940, pl. XI, fig. 3), encore deux dessins inédits relatifs au Schit de Mărculești-Flămânda (fig. 1 et 2). Ces documents de 1860 complètent les études antérieurement pu-

bliées dans notre Bulletin au sujet de ce monument, démolit avant 1873¹.

ORNAMENT DE PIATRĂ PENTRU VERIGĂ DE FER

Probabil că în cursul secolului al XVII-lea broaștele de fier și mai ales cele făcute în întregime din lemn, de felul celor ce se mai găsesc încă până în zilele noastre la unele biserici de lemn, nu mai prezentau nicio siguranță. În exemplul pe care îl dăm (fig. 1), cheia de lemn, e alcătuită dintr'un simplu băț rotund, cu o clapă mobilă la capăt, care nu cade în jos, pentru a acționa pe dinții zăvorului, decât după ce a fost vârită în ușă.

Locul lor a fost luat de lacăte cu mecanisme mai complicate și mai greu de deschis. Pentru a putea fi întrebuințate, multe din cadrele de piatră frumos cioplite, cu bogate ornamente, dela vechile noastre biserici², au fost mutilate fără cruțare, spre a se fixa în ele veriga pentru închizătoarea lacătului.

Dar iată că la 1646, cunoscutul Ștoica, meșter³, a știut să preîntâmpine această degradare. Cioplind

¹ Buletinul C. M. I. XXXV p. 173—187.

² Verbiș Buletinul C. M. I. XXV, fig. 212, biserica Doamnei din București, ibid., fig. 76; Vlădești-Mușcel, ibid., fig. 112; Gura Motrului, ibid., fig. 280; Aninoasa, ibid., fig. 488, etc.

³ G. Baș, *Influences arméniennes et géorgiennes sur l'architecture roumaine*. Vălenii de Munte, 1931, pp. 12—13.

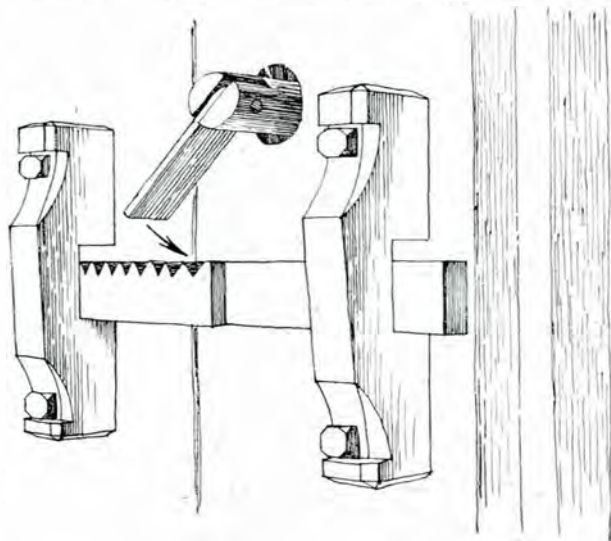

Fig. 1. — Broască de lemn la o biserică de lemn din Bucovina.

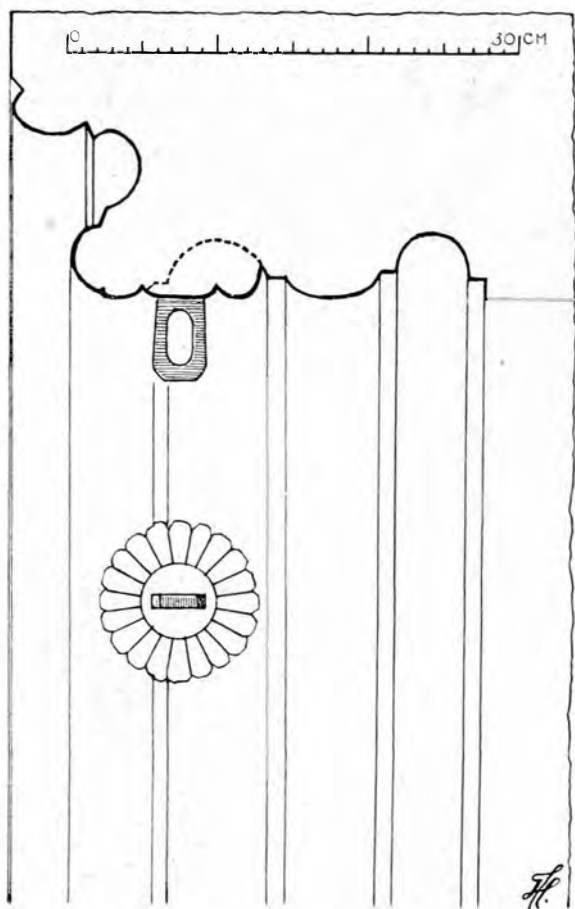

Fig. 2. — Biserica din Golești. Ușa dintre pronaos și naos. Detaliu.

la biserica din Golești, cunoscuta ușă dintre pronaos și naos¹, a prevăzut o floare cu douăzeci de petale, în mijlocul căreia veriga de fer se potrivește în mod fericit. Artistul a știut să împreune

¹ Buletinul C. M. I., XXV (.932), fig. 51.

Fig.3.— Biserica din Golești. Ușa dintre pronaos și naos. Detaliu. Clîșeul autorului.

utilul cu frumosul. Nu știm dacă acest ingenios exemplu a fost imitat (fig. 2 și 3).

HORIA TEODORU

RÉSUMÉ

ORNEMENT EN PIERRE POUR ANNEAU EN FER

Au cours du XVII-ème siècle, en abandonnant les vieilles serrures en bois (fig. 1) pour employer des cadenas plus surs, on a été obligé de fixer des anneaux en fer dans les encadrements de pierre des portes d'églises en mutilant leurs beaux ornements sculptés. Seul le tailleur de pierre connu sous le nom de « Stoica meșter »¹ a su fixer cet anneau dans un ornement approprié, ménagé dans la pierre (Eglise de Golești, 1646, fig. 2 et 3).

¹ G. Balș. *Influences arméniennes et géorgiennes sur l'architecture roumaine*. Vălenii de Munte, 1931, p. 12—13.